

płk. poż. Władysław Pilawski (1913–2017)

kawaler Krzyża Komandorskiego z Gwiazdą Orderu
Odrodzenia Polski

Pułkownik pożarnictwa Władysław Pilawski (1913–2017), kawaler Krzyża Komandorskiego z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, należy do grona najwybitniejszych postaci związanych z historią Czarnkowa, Ziemi Czarnkowskiej oraz polskiego pożarnictwa. Jego życie było świadectwem konsekwentnej służby publicznej, opartej na wartościach patriotyzmu, odpowiedzialności obywatelskiej i troski o wspólne dobro. Skala jego dokonań – zarówno ogólnokrajowych, jak i lokalnych – w pełni uzasadnia nadanie jednemu z nowopowstałych rond w Czarnkowie jego imienia, jako trwałej formy upamiętnienia osoby szczególnie zasłużonej dla miasta i regionu.

Władysław Pilawski urodził się 29 grudnia 1913 roku w Czarnkowie, w rodzinie od pokoleń silnie związanej z miastem i działalnością społeczną. Jego ojciec był prezesem Ochotniczej Straży Pożarnej w Czarnkowie, a rodzina Pilawskich odgrywała istotną rolę w życiu lokalnej wspólnoty, kształtując postawy obywatelskie i społeczne kolejnych pokoleń mieszkańców.

Już w młodości Władysław Pilawski wstąpił do Ochotniczej Straży Pożarnej w Czarnkowie, gdzie zdobywał pierwsze doświadczenia strażackie. W okresie II wojny światowej zaangażował się w konspiracyjną działalność strażackiego ruchu oporu „Skala”, uczestnicząc w strukturach podziemnych, które łączyły działalność ratowniczą z walką o zachowanie polskich kadr i tradycji strażackich pod okupacją.

Po zakończeniu wojny aktywnie uczestniczył w odbudowie i organizacji struktur ochrony przeciwpożarowej w Polsce. Pełnił funkcje instruktorskie i kierownicze, m.in. w Poznaniu, a następnie na szczeblu centralnym. W latach 1957–1979 sprawował funkcję zastępcy Komendanta Głównego Straży Pożarnych, wywierając istotny wpływ na rozwój organizacyjny, szkoleniowy i techniczny polskiego pożarnictwa.

Po przejściu w stan spoczynku pozostał aktywny jako autor publikacji, historyk pożarnictwa i regionalista. Zmarł w maju 2017 roku, pozostawiając po sobie bogaty dorobek zawodowy, naukowy i społeczny. Za swoje zasługi został uhonorowany licznymi odznaczeniami, w tym jednym z najwyższych odznaczeń Państwowych czyli Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, a miasto Czarnków nadało mu tytuł Honorowego Obywatela Miasta Czarnkowa.

Pułkownik Władysław Pilawski był jedną z kluczowych postaci w procesie kształtowania nowoczesnego systemu ochrony przeciwpożarowej w Polsce po II wojnie światowej. Jako wieloletni zastępca Komendanta Głównego Straży Pożarnych uczestniczył w tworzeniu struktur organizacyjnych, regulacji prawnych oraz standardów szkoleniowych, które przez dziesięciolecia stanowiły fundament funkcjonowania służby.

Jego działalność obejmowała również rozwój techniki pożarniczej – inicjował wdrażanie nowoczesnych rozwiązań sprzętowych, w tym pojazdów i wyposażenia gaśniczego, a także wspierał krajową produkcję sprzętu pożarniczego. Szczególną wagę przywiązywał do kształcenia kadr, przyczyniając się do rozwoju szkolnictwa pożarniczego i podnoszenia kwalifikacji strażaków na wszystkich szczeblach służby.

Był autorem licznych opracowań i publikacji dotyczących historii i organizacji pożarnictwa, a jego wiedza i doświadczenie były doceniane również poza granicami kraju, czego wyrazem były odznaczenia i wyróżnienia zagraniczne. Jego działalność miała trwały wpływ na poziom bezpieczeństwa pożarowego państwa oraz prestiż polskiego pożarnictwa.

Czarnków był dla Władysława Pilawskiego nie tylko miejscem urodzenia, lecz także punktem odniesienia przez całe życie. To tutaj kształtowały się jego wartości i postawa służby, a rodzinne tradycje strażackie i społeczne wywarły trwały wpływ na jego wybory życiowe. Rodzina Pilawskich, od lat aktywna w życiu publicznym miasta, stanowiła ważny element lokalnej elity społecznej, oddanej sprawom wspólnoty. Nadanie Władysławowi Pilawskiemu tytułu Honorowego Obywatela Miasta Czarnkowa było wyrazem uznania dla jego dokonań i trwałych związków z miastem. Swoją postawą i dorobkiem przyczyniał się do budowania pozytywnego wizerunku Czarnkowa w skali regionalnej i ogólnokrajowej, stając się nieformalnym ambasadorem rodzinnego miasta.

Po przejściu na emeryturę pułkownik Pilawski poświęcił się pracy pisarskiej i dokumentacyjnej. Oprócz publikacji stricte pożarniczych, wydał również opracowania dotyczące historii Ziemi Czarnkowskiej, utrwalając dzieje lokalnych jednostek, wydarzeń i ludzi. Jego działalność miała istotne znaczenie dla zachowania pamięci historycznej regionu oraz wzmocnienia lokalnej tożsamości. Wydał min. książki Ziemia Czarnkowska w walce o wolność. Wydawnictwo: Studio Prograf A.. Nowiccy, Czarnków – Suchy Las, 2006; Ochrona przeciwpożarowa Czarnkowa i powiatu czarnkowskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego. Wydawnictwo: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Czarnków 2006; oraz Czarnków. Szkolnictwo, pomniki i tablice pamiątkowe, urzędy, instytucje, przedsiębiorstwa, zakłady. Wydawnictwo: Studio Prograf, Czarnków 2009.

Postawa Władysława Pilawskiego – od działalności konspiracyjnej w czasie wojny, przez wieloletnią służbę państwową, po aktywność społeczną i naukową – stanowi wzór odpowiedzialności, odwagi i konsekwencji w działaniu. Jest to przykład szczególnie cenny dla młodych pokoleń mieszkańców Czarnkowa, pokazujący, że lokalne korzenie mogą prowadzić do wielkich dokonań, bez utraty więzi z miejscem pochodzenia. Pułkownik Pilawski, do momentu gdy pozwalało mu na to zdrowie chętnie dzielił się swoją wiedzą, doświadczeniem i postawą z młodymi ludźmi min. w czarnkowskich szkołach. Także to właśnie on witał w imieniu mieszkańców naszego miasta ówczesnego prezydenta Bronisława Komorowskiego gdy ten odwiedził Czarnków.

Jednocześnie Władysław Pilawski doczekał się upamiętnienia w licznych miejscach w Polsce. W Rakoniewicach w tamtejszym muzeum Jego imię nadano jednej z sal wystawowych. Znajduje się tam też tablica pamiątkowa poświęcona Pułkownikowi. W podobny sposób upamiętnili Go mieszkańcy Rawicza, gdzie także znajduje się tablica pamiątkowa. Imię pułkownika Pilawskiego nadano też sali prezydialnej Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu o czym przypomina też stosowna tablica. Wagę tego wydarzenia podkreśla fakt obecności Komendanta Głównego PSP oraz licznego grona generałów i wysokich oficerów pożarnictwa.

Wystawy przedstawiające Jego postać można było zobaczyć nie tylko w Czarnkowie, Rakoniewicach i Mysłowicach, ale też w wielu innych miejscach w Polsce. Życiorys pułkownika Pilawskiego można poznać szczegółowo dzięki wydanej na setną rocznicę Jego urodzin książce Pułkownik Władysław Pilawski w setną rocznicę urodzin: 29 XII 1913-29 XII 2013 oraz filmowi dokumentalnemu Pułkownik pożarnictwa Władysław Pilawski – Nestor Polskiego Pożarnictwa. Ten ostatni co jakiś czas prezentowany jest min. uczniom czarnkowskich szkół by poznali jednego ze swoich najwybitniejszych krajan.

Nadanie jednemu z nowopowstałych rond w Czarnkowie imienia pułkownika pożarnictwa Władysława Pilawskiego byłoby uzasadnionym i godnym sposobem upamiętnienia osoby, która łączy w sobie cechy wybitnego funkcjonariusza publicznego, patrioty oraz zasłużonego syna Ziemi Czarnkowskiej. Jego życie i działalność pozostają trwałym elementem historii miasta i regionu, a obecność jego imienia w przestrzeni publicznej Czarnkowa stanowiłaby czytelny znak szacunku dla lokalnego dziedzictwa, służby i wspólnoty. Jednocześnie uroczyste nadanie Jego imienia jednemu z nowych czarnkowskich rond mogło by się stać okazją do zaprezentowania ukochanego miasta Pułkownika, Jego Małej Ojczyzny, w ogólnopolskim wymiarze.

Łukasz Łukasiak